

Η 25η Μαρτίου, ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου και η ιστορία του μπακαλιόου

Ημέρα

εορτασμού της επανάστασης του 1821 αλλά και ημέρα του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου. Οι λόγοι που «επέβαλλαν» τον κοινό εορτασμό τους είναι διάφοροι. Και βέβαια διαφορετικά είναι και τα έθιμα της ημέρας στη λαογραφική μας παράδοση.

Η θεομητορική Εορτή του Ευαγγελισμού που περιλαμβάνεται στο δωδεκάορτο είναι η μόνη από τις πέντε μεγάλες θεομητορικές εορτές που βασίζεται στην Καινή Διαθήκη. Οι υπόλοιπες βασίζονται στην απόκρυφη γραμματεία. Πότε άρχισε να εορτάζεται ο Ευαγγελισμός δεν γνωρίζουμε. Εμφανίζεται η εορτή στη Συρία, την Μ. Ασία και την Κωνσταντινούπολη πριν το 431. Το 560 ο Ιουστινιανός ο Α΄ πρόβαλε την 25η Μαρτίου ως την κατάλληλη ημέρα για τον εορτασμό του Ευαγγελισμού.

Υπήρχαν οι έξι βασικοί λόγοι για την καθιέρωση της 25 Μαρτίου ως ημέρας εορτασμού του Ευαγγελισμού.

Η ημέρα της συλλήψεως του Ιωάννη του Προδρόμου (24 Σεπτεμβρίου) συνέπιπτε με τη φθινοπωρινή ισημερία, δεδομένου ότι την ημέρα αυτή, που οι Εβραίοι εόρταζαν την εορτή του Εξιλασμού, δέχθηκε ο Ζαχαρίας από τον αρχάγγελο Γαβριήλ το μήνυμα ότι θα αποκτήσει γιό.

Επομένως, εφόσον κατά το Λκ. 1, 26 ο Ευαγγελισμός έγινε έξι μήνες αργότερα, η ημερομηνία αυτή συνέπιπτε με την εαρινή ισημερία, δηλαδή στις 25 Μαρτίου, και η Γέννηση του Χριστού καθορίστηκε εννέα μήνες μετά, δηλαδή στις 25 Δεκεμβρίου, στο χειμερινό ηλιοστάσιο.

Επί πλέον είχε επικρατήσει η άποψη ότι ο θάνατος του Χριστού συνέβη στις 25 Μαρτίου και επειδή ο Κύριος, ως τέλειος κατά πάντα άνθρωπος, «έσχεν επίγειον βίον καθοριζόμενον από ακριβή αριθμόν ετών», έπρεπε να είχε συλληφθεί την ημέρα του σταυρικού θανάτου του. Τέλος η 25 Μαρτίου πίστευαν ότι ήταν η πρώτη ημέρα του κόσμου και ως εκ τούτου θα έπρεπε να είναι και η ημέρα της Γεννήσεώς του.

Η χαρμόσυνη εορτή εορτάζεται μέσα στη Μ. Τεσσαρακοστή, περίοδο πένθους, κατά την οποία απαγορεύεται η τέλεση εορτών και πανηγύρεων. Με τον 52ο κανόνα της Πενθέκτης Οικ. Συνόδου επιτράπηκε ως εξαίρεση η εορτή του Ευαγγελισμού κατά την οποία τελείται η θεία λειτουργία του Αγ. Ιωάννου του Χρυσοστόμου και όχι η λειτουργία των προηγιασμένων. Κατά την εορτή τρώνε ψάρι και στην περίπτωση ακόμη που ο Ευαγγελισμός πέσει μέσα στην Μ.Εβδομάδα (5ος Κανών Νικηφόρου του Ομολογητή).

Στην Κωνσταντινούπολη, κατά το έθιμο, την ημέρα του Ευαγγελισμού ο αυτοκράτορας με πομπή από την Αγία Σοφία πήγαινε στην εκκλησία του Αγίου Κωνσταντίνου εν τω Φόρω και από εκεί κατέληγε στο ναό της Θεοτόκου των Χαλκοπρατείων, όπου γινόταν μεγαλοπρεπής εορτασμός.

Στην ελληνική λαογραφική παράδοση τα έθιμα που σχετίζονται με την εορτή του Ευαγγελισμού βασίζονται στην αντίληψη ότι με την εορτή αυτή αρχίζει η άνοιξη και επιστρέφουν τα χελιδόνια. Γι' αυτό τα παιδιά βγάζουν από το χέρι τους τον «Μάρτη» και τον αφήνουν στα δέντρα να τον πάρουν τα χελιδόνια.

Σε πολλά μέρη υποδέχονται την 25η Μαρτίου με τραγούδια και με κωδωνισμούς επιδιώκουν να εκδιώξουν τα ερπετά, οι νοικοκυρές δεν κάνουν δουλειές στο σπίτι ή ζυμώνουν μικρές πίτες και βάζουν σε μια απ' αυτές ένα νόμισμα, για να το βρει ο τυχερός, όπως στην Πρωτοχρονιά. Οι μελισσοτρόφοι πρωτοβγάζουν τις κυψέλες στο ύπαιθρο, οι κτηνοτρόφοι μετακινούν τα κοπάδια τους από τα χειμαδιά στα ορεινά μέρη, οι Σαρακατσάνοι «αρματώνουν» τα κοπάδια τους με τα κυπροκούδουνα κ.ά.»

Ως έθιμο για τον εορτασμό της 25ης Μαρτίου καθιερώθηκε και ο μπακαλιάρος με σκορδαλιά. Κατά τη διάρκεια της Σαρακοστής, η Εκκλησία επέτρεπε στους πιστούς να φάνε ψάρι μόνο δύο φορές, του Ευαγγελισμού και την Κυριακή των

Βαΐων.

Η ιστορία του μπακαλιάρου ξεκινάει με την εποχή των Βίκινγκς, όπου πρωτοεμφανίστηκε σαν εμπορικό προϊόν περί το 800 μ.Χ. Μάλιστα, λέγεται ότι κυνηγώντας βακαλάους, οι Βίκινγκς ανακάλυψαν κατά λάθος το «νέο κόσμο».

Πρώτοι τον πάστωσαν οι Βάσκοι, που ξεκίνησαν το εμπόριο του μπακαλιάρου από το Μεσαίωνα και τον ονόμασαν «ψάρι του βουνού», ενώ στη χώρα μας, ήρθε τον 15ο αιώνα και στο ελληνικό τραπέζι μπήκε κατά τη διάρκεια της σαρακοστιανής νηστείας.

Με εξαίρεση τα νησιά, όπου υπήρχε πάντα φρέσκο ψάρι, στην υπόλοιπη Ελλάδα ο παστός μπακαλιάρος ήταν η φθηνή και εύκολη λύση.

Ιστορικά, εκείνοι που έστελναν στην Ελλάδα μεγάλες ποσότητες μπακαλιάρου ήταν οι Άγγλοι, οι οποίοι τον αντάλλαζαν με σταφίδες.

Πηγή: iefimerida.gr